

Materialen (hoog) begaafde leerlingen 2010

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Inleiding	2
2. Materialen voor jonge kinderen	3
3. Materialen voor rekenen	6
4. Materialen voor lezen	10
5. Materialen voor taal	12
6. Materialen voor wereldoriëntatie	14
7. Overige materialen	17
8. Instrumenten ten behoeve van signalering en diagnostiek	20
9. Literatuur	22
10. Belangrijke adressen	24

1. Inleiding

Het aantal leermiddelen, specifiek bedoeld voor begaafde en hoogbegaafde leerlingen, breidt zich uit en ook de kwaliteit ervan neemt toe. Deze brochure biedt hulp bij het kiezen uit deze hoeveelheid leermiddelen. Om additionele leermiddelen op een goede manier in te passen in het leerproces van het hoogbegaafde kind moet aan een aantal belangrijke voorwaarden voldaan worden. In de huidige literatuur over hoogbegaafde leerlingen, vooral die van S. Drent en J. Nelisse (zie ook literatuuroverzicht), wordt uitgebreid ingegaan op aspecten als verrijking en versnelling. Vooral het begrip compacting (planmatig uitdunnen van de leerstof voor de groep en het verrijken van de overblijvende leerstof) speelt hierbij een belangrijke rol. Door een goede inperking van de klassikaal aan te bieden leerstof en het planmatig inpassen van relevante leerstof kan ook de hoogbegaafde leerling meedoen in de groep en toch zijn eigen weg volgen in zijn leerproces. Om dit laatste te kunnen bereiken zullen we de belangrijkste voorwaarden hier kort opsommen.

Voorwaarden

- **Compacting:** in plaats van het totale aanbod van de methode zal een keuze gemaakt moeten worden van wat relevant en interessant is voor het hoogbegaafde kind; de vaak grote ruimte aan tijd die dan vrijkomt, kan met goede additionele leermiddelen worden ingevuld. Het reguliere aanbod voor (hoog)begaafde leerlingen wordt beperkt tot de essentiële leerstof- alle voor hen overbodige herhalingen gaan eruit. In de gewonnen tijd gaan leerlingen aan de slag met zogeheten 'verrijkingstaken'.
Taken die hen de kans geven hun grenzen qua kennis en vaardigheden te verleggen.
- **Planmatig werken:** het valt niet mee van tevoren in te schatten hoeveel tijd en energie het kind in een bepaalde opdracht zal steken. Als leerkracht word je regelmatig verrast door de snelheid waarmee een bepaald onderwerp wordt opgelost. Van tevoren zal dus sprake moeten zijn van een ruwe benadering van in te zetten materialen en daarbij behorende tijden. Daarbij moet eerst het hele jaar bekeken worden (grobe benadering; met name de compacting-aspecten) en vervolgens een steeds fijnere en meer ingevulde benadering naar de meest nabije tijd, bijvoorbeeld de weektaak voor de komende week.
- Hoogbegaafde leerlingen komen zelf ook met interessante ideeën die een prima plek kunnen krijgen in het onderwijs, mits voldoende variatie (niet steeds dinosaurussen). De uitwerking van een dergelijk onderwerp moet samen besproken worden.
- In een aantal leermiddelen en ideeënboeken worden goed uit te werken ideeën aangeboden. Deze ideeën kunnen volgens een vast stramien worden uitgewerkt: onderwerp, tekst – opdrachten – overig materiaal, evaluatie.
- Laat de evaluatie zo gevarieerd mogelijk gebeuren. Dit kan ook veel opleveren voor de hele groep.
- Het is van groot belang om met de hoogbegaafde leerling in een voorgesprek de opdracht goed door te nemen, de tijdsduur te bepalen, de manier van uitwerken. Tijdens de verwerking ligt het initiatief volledig bij het kind; tijdens de evaluatie moet de leerkracht tijd maken voor het bespreken van de ervaringen van het kind en wat het geleerd heeft en wat eventueel nog meer kan.
- Stem, waar mogelijk, het onderwerp of thema af met het onderwijs in de groep.

Materialen in het Onderwijs Informatie Centrum

De materialen voor (hoog-)begaafde leerlingen staan ter inzage in het Onderwijs Informatie Centrum. U bent welkom om ze in te zien van maandag tot en met donderdag tussen 9.00 en 17.00 uur. Neem contact op met een van onze informatiespecialisten Cora Gerla, Marjolein Huiberts of Ella Ruigrok om een afspraak te maken. **T** (0229) 259380

Veel materialen zijn verkrijgbaar via de schoolleveranciers. Anders staat het besteladres vermeld.

2. Materialen voor jonge kinderen

Van beginnende geletterdheid tot lezen

Groep 1, 2

Van beginnende geletterdheid tot lezen gaat uit van speelse activiteiten die in te passen zijn in het onderwijsaanbod aan kleuters. Met het materiaal worden de kinderen in aanraking gebracht met geschreven en gedrukte taal. Het ideeënboek biedt o.a. suggesties voor activiteiten in de kring, ideeën voor activiteiten en de inrichting van de hoeken, aanwijzingen voor begeleiding van de kinderen. Het materiaal bestaat uit een ideeënboek, een kopieermap en een letterboekje, een nakijkboekje en een letterposter. De werkbladen in de kopieermap geven ook suggesties voor de betere leerlingen uit groep 3. Uitgeverij Delubas, Drunen

www.delubas.nl

Klein maar fijn

Groep 1, 2

Klein maar fijn gaat uit van thema's die veel gebruikt worden in de voor- en vroegschoolse educatie, bij de peuters en kleuters.

Op de vraag '**Hoe knap ben je**' wordt ingespeeld door kinderen al op 3-4 jarige leeftijd te laten '*snuffelen*' aan onder andere de wereld van letters en cijfers. Daarna (5-6 jaar) volgt een verkenning die afwijkt van het gebruikelijke ontwikkelingspad: minder sturing, grotere denkstapjes, veel ruimte voor eigen inbreng en oplossingen. Dit wordt stoeien genoemd.

Binnen elk thema is er aandacht voor de volgende domeinen: Letterstad: Taal en lezen; Cijferrijk: rekenen en wiskunde; Doeland: Kijken, doen, bewegen; Lijsterbos: Natuur en muziek

Naast een Algemene handleiding, zijn er nu drie thema's: Vogels, Dino's en Onder water.

SBD Midden Holland en Rijnstreek, Bodegraven

www.mhr.nl

Bolleboos Start (leesserie)

Vanaf groep 1

De boekjes uit deze serie bieden verhalen op AVI-niveau 5 en 6, en sluiten inhoudelijk aan bij kinderen jonger dan 7 jaar. De lengte en vormgeving van de verhalen is afgestemd op beginnende lezers.

Uitgeverij Zwijsen, Tilburg

www.zwijsen.nl

Bolleboos: module Mozaïeken

Groep 1 t/m 4

Dit materiaal richt zich op visueel-ruimtelijke ontwikkeling. Het bestaat uit een werkboek met opdrachten, werkbladen en kopieerbladen. In het werkboek is de handleiding opgenomen. De opdrachten hebben betrekking op rekenactiviteiten met mozaïekstukjes die op de bijbehorende werkbladen geplakt kunnen worden.

Uitgeverij Kluwer, Deventer.

www.kluwer.nl

Nikitin*Vanaf groep 1*

Het materiaal bestaat uit constructiemateriaal en voorbeeldboekjes. Het is bedoeld voor het bevorderen van de visuele waarneming en het ruimtelijk inzicht. Een doos bestaat uit 144 houten blokken in vijf kleuren en vijf lengten, twee spiegels, vier spelborden, dertig voorbeeldkaarten en een houten opbergkist met deksel. Kinderen kunnen aan de hand van de voorbeelden, eventueel met de spiegels, met de blokken patronen bouwen. Er zijn verschillende dozen, geschikt voor verschillende leeftijdsgroepen. N1 - Kleurenblokken N2 - Uniblokken N3 - Tangram N4 - Bouwstenen N5 - Geo-blokken N6 - Cijfertorens Schubi Leermiddelen, Eindhoven

www.schubi.nl

Ontwikkelingsmaterialen-plus*Groep 1, 2*

Bij bruikbare ontwikkelingsmaterialen zijn volgens een vast stramien aanvullende en verdiepende opdrachten gemaakt. De werkbladen zijn verdeeld in een vijftal categorieën: combineren, construeren, rekenen, lezen en spelen.

SBD Midden-Holland en Rijnstreek, Bodegraven

www.mhr.nl

Pientere kinderen*Peuters, groep 1 en 2*

Met de uitgave 'Pientere kinderen' kunnen leidsters, pedagogisch medewerkers en leerkrachten jonge kinderen die boven de middelmaat uitsteken op hun eigen niveau uitdagen.

De uitgave 'Pientere kinderen' is geschikt voor alle peuters en kinderen van groep 1 en 2 die wat sneller leren dan de rest.

'Pientere kinderen' bevat dezelfde thema's als de Piramide-projectboeken, zodat pientere kinderen tijdens de Piramide-projecten voldoende uitgedaagd worden. Maar u kunt 'Pientere kinderen' ook prima gebruiken als u niet met de Piramide-methode werkt. 'Pientere kinderen' bestaat uit een tiental katernen, die op alle ontwikkelingsgebieden zijn gericht.

Extra aandacht wordt besteed aan de cognitieve ontwikkeling, zoals denk- en rekenontwikkeling, wereldoriëntatie en oriëntatie op ruimte en tijd.

De activiteiten worden uitgevoerd in kleine groepjes tijdens het spelen en werken.

De activiteiten zijn gevarieerd en bestaan uit proefjes, het werken met maquettes en plattegronden, puzzels en meer.

Piramide methode, Cito, Arnhem

www.cito.nl

Slimmeriken: goed zo verder zo*Groep 1, 2*

Een ideeënmap die aansluit bij "Zo leren kleuters" en andere leerlingvolgsystemen voor jonge kinderen. Ontwikkeld voor kinderen die om meer verdieping vragen om zich te kunnen ontwikkelen, die uitdagingen behoeven waarbij een beroep wordt gedaan op het creatieve probleemoplossende vermogen. Het zijn verschillende typen opdrachten ingedeeld in drie niveau's: verrijking, verdieping en experimenteren.

- vouwen
- natekenen
- bouwen
- stippen lezen

Slimmeriken deel 2: Ontdek zo verder

- vormen
- getallen
- onderdelen
- lengte, oppervlakte en gewicht
- drijven en zinken
- lucht

Zie zo educatief, Barendrecht

www.zze.nl

Tridio*Groep 1, 2*

Materiaal om het ruimtelijk inzicht van kinderen te vergroten. Kinderen leren driedimensionale objecten in een plat vlak weer te geven. Met kubussen maken ze een bouwwerkje. Ze leren de verschillende zijden van de kubussen te herkennen als aparte vormen met een eigen kleur. Daarna leggen ze de kubussen met puzzelstukken in het platte vlak.

In de zelfstandige werkdoos zitten 8 blokken, 30 parallelogrammen, 12 driehoeken, 1 speelbord.

In samenwerking met Stichting Plato is aanvullend voor Tridio een boek ontwikkeld speciaal voor kinderen van 3 t/m 5 jaar met een ontwikkelingsvoorsprong. De plaatjes op de kaarten worden nagelegd met stukjes of nagebouwd met kubussen. Met de dubbele achterflap wordt de oplossing bedekt voordat er begonnen wordt.

Productief BV, Rotterdam

www.productief.com

3. Materialen voor rekenen

Alles telt

Groep 3 t/m 8

Plusschrift is een extra werkschrift bij de rekenmethode Alles telt met rekenpuzzels, doordenkertjes en raadsels. Achterin staan tips voor als de leerling even niet verder kan.

Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, Baarn

www.allestelt.nl

Bolleboos

Groep 2 t/m 8

Rekenwiskundemateriaal, specifiek ontworpen voor (hoog-)begaafde kinderen.

Bij de opdrachten is rekening gehouden met het denken van begaafde kinderen, dus grote denksprongen, hoog abstractieniveau en goed kunnen redeneren.

Bolleboos bestaat uit acht modules: Mozaïeken, Getallen in de maak, Zeg ken jij die rekenmachine al?, Wiskunde van de kalender, De reis om de wereld in 80 dagen, Breuken, Het groot problemenboek, Doordenkertjes.

In een korte, maar duidelijke inleiding / handleiding wordt de leerkracht ingeleid in het onderwerp en mogelijke aanpakken (bijvoorbeeld: hoe pas ik dit onderwerp ook in het totale gebeuren in de klas).

Uitgeverij Kluwer, Deventer

www.kluwer.nl

Compacten van de reken/wiskundemethode

Groep 3 t/m 8

Begaafde en hoogbegaafde leerlingen hebben vaak veel minder uitleg, oefening en herhaling nodig dan de rekenmethode aanbiedt. Voor hen kan best het een en ander geschrapt worden. De SLO heeft richtlijnen ontwikkeld voor het compacten van de reken-wiskundemethode voor begaafde en hoogbegaafde leerlingen. Op basis van deze richtlijnen kunnen scholen de eigen rekenmethode voor de leerlingen compacten. Voor leerkrachten die zelf de rekenmethode willen compacten, heeft SLO een korte en praktische handreiking geschreven met de naam 'Schrappen in de reken-wiskundemethode'. Naast tips en aanwijzingen voor het compacten bevat de handreiking allerlei praktische tips voor gebruik in de klas en het inzetten van extra verrijkmateriaal. De handreiking is op deze website gratis te downloaden.

www.slo.nl

Elftal

Groep 3 t/m 8

De elf oefenboekjes (1 voor groep 3, 2 voor alle volgende jaargroepen) bevatten gevarieerde oefeningen, zoals diagrammen, tabellen, doelhoven en getallenraadsels. Kinderen die daar behoefte aan hebben, kunnen bovendien regelmatig gebruik maken van de getallenlijn.

Uitgeverij Zwijsen, Tilburg

www.zwijsen.nl

24 Game

Groep 1/2 t/m 8

24 Game is een uitdagend rekenspel voor kinderen waarbij de uitkomst van elke rekenopgave 24 is. De leerlingen proberen met 4 cijfers die op een speelkaart staan tot deze uitkomst te komen, door optellen en aftrekken en in de hogere groepen ook door delen en vermenigvuldigen. Het spel is uitstekend in te zetten bij de reken/wiskundeles, maar ook daarbuiten, zowel op school als thuis.

24 Game stelt het actief lerende kind centraal en stimuleert adaptief onderwijs, omdat elke 24-Game-kaart meer oplossingsmogelijkheden heeft.

Uitgeverij CPS, Amersfoort

www.cps.nl

Kien rekenen*Groep 3 t/m 8*

Kien rekenen biedt materiaal voor groep 3 t/m 8. Het materiaal is gebruiksvriendelijk voor de kinderen en de leerkracht. De kinderen kunnen er uitstekend zelfstandig mee aan de slag. Zij zijn met uitdagend en motiverend materiaal bezig.

Snelle en goede rekenaars hebben behoefte aan materiaal dat niet lijkt op het rekenwerk in de rekenmethode. Dat is in Kien rekenen zichtbaar gemaakt in de inhoud en de vormgeving.

Voor groep 3 t/m 8 zijn er een kopieermap met leerlingenmateriaal, print cd-rom, registratiebladen en een beknopte handleiding. Daarnaast is er een antwoordenboekje per groep.

Uitgeverij Malmberg, Den Bosch

www.malmberg.nl

Logische breinbrekers*Groep 5, 6, 7, 8*

Logische breinbrekers is een serie van 3 boekjes met rekenpuzzels voor kinderen tussen 9 en 13 jaar die een extra uitdaging nodig hebben. Per deel zijn er 40 verschillende puzzels opgenomen. Elk boekje begint met een inleiding, uitleg en voorbeelden. Achteraan is een apart oplossingsdeel opgenomen.

Uitgeverij Kinheim, Werkendam

www.kinheim.com

Plustaak Rekenen*Groep 3 t/m 8*

Plustaak is bestemd voor de betere leerlingen van elke groep. Het kan gebruikt worden naast iedere methode. De inhoud geeft een verbreding en verrijking van het aanbod in de methode. De opdrachten kunnen zelfstandig gemaakt worden. Er zijn antwoordenboekjes bij.

Uitgeverij Delubas, Drunen

www.delubas.nl

Rekenmeesters*Groep 3 t/m 8*

Voor leerlingen die wat meer aankunnen.

Rekenmeesters verrassen de leerlingen onder meer met spannende geheimschriften, magische vierkanten, prikkelende puzzels, grappige en slimme getallenreeksen en kansberekeningen. Zij komen in elk deeltje terug in een opklimmende moeilijkheidsgraad. Steeds voorzien van leuke titels, zoals De nachtelijke tocht, De schat van Vasco di Somma, Magic Five en Het mysterie.

Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, Baarn

www.thiememeulenhoff.nl

Rekenpuzzels en Breinkrakers*Groep 3/4 t/m 7/8*

Ter gelegenheid van het 20-jarig jubileum van de NVORWO in 2003 is een serie van drie boekjes 'Rekenpuzzels & Breinkrakers' uitgegeven. Samengesteld door het NVORWO-bestuur, met medewerking van talrijke enthousiaste leden. De drie boekjes met rekenpuzzels en breinkrakers hebben verschillende doelgroepen: deel 1 is voor groep 3 en 4, deel 2 is voor groep 5 en 6 en deel 3 is voor groep 7 en 8. Via onderstaande links kunt u de boekjes en de antwoorden downloaden.

www.volgens-bartjens.nl (bij veelgestelde vragen.)

Het Ei van Columbus: rekenpuzzels en breinkrakers.

Boekje met een selectie van de opdrachten uit de gelijknamige rubriek van het tijdschrift Volgens Bartjens..., uitgegeven ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum (2007). De antwoorden zijn te vinden op de website www.volgens-bartjens.nl

Rekentijger*Groep 6 t/m 8*

Werkboeken met uitdagende verdiepingsstof voor de betere rekenaars uit groep 6 tot en met 8. Het stimuleert het logisch en wiskundig denken met creatieve rekenproblemen en echte breinkrakers. Reketijger loopt niet vooruit op het leerstofaanbod in de methoden, maar biedt opdrachten die de leerling uitdagen om andere denkvaardigheden toe te passen. Het bestaat per jaargroep uit twee werkboekjes met bijbehorende antwoordenboeken en een website waarop tips gegeven worden bij de opdrachten. Per jaar twee werkboekjes met bijbehorende antwoordenboekjes. Bruikbaar naast elke reken/wiskunde methode.

Uitgeverij Zwijsen, Tilburg

www.reketijger.nl

Rekenweb

Een website met allerlei rekenspelletjes

Freudenthal Instituut

www.fi.uu.nl/rekenweb

Sompact

Sompact (de **sommen** uit de methode in **compacte** vorm) biedt getalenteerde leerlingen de kans om extra tijd vrij te maken voor moeilijker en uitdagender werk, zoals bijv. Somplextra Via het in elkaar schuiven van de leergangen ofwel 'telescopisch leren' wordt slechts de leerstof aangeboden die nog niet beheerst wordt. Sompact biedt uitkomst voor De wereld in getallen en Pluspunt. De bloктоets bedoeld voor afname na verwerking van een blok wordt vooraf aangeboden. De stof die al beheerst wordt kan in grote lijnen worden overgeslagen. Gekoppeld aan de bloктоetsen geeft Sompact overzichten waarin afgelezen kan

www.mhr.nl

Somplex*Groep 3 t/m 8*

Somplex omvat een selectie rekenwerkbladen uit Kien, Elftal en RekenRap. De rekenwerkbladen zijn onderverdeeld in Strategieën, Figuren, Maten, Getallen en Bewerkingen. De Strategieën en figuren bieden opdrachten die weinig voorkomen in de rekenmethoden.

De werkbladen kunnen zelfstandig verwerkt worden vanaf groep 3 tot en met 8. Bij een aantal werkbladen zijn extra opdrachten toegevoegd.

Antwoordbladen completeren het geheel.

SBD Midden-Holland en Rijnstreek

www.mhr.nl

Somplextra*Groep 6, 7, 8*

In projecten als Symmetrie, Perspectief ontmoeten de kinderen wiskunde en kunst in onderlinge samenhang. De computer daagt hen uit er wiskunst mee te maken.

De creativiteit van de leerlingen wordt gebruikt om de nieuwsgierigheid naar de achterliggende wiskundige wereld te prikkelen en de stap te maken naar abstracties.

Somplextra bestaat uit 6 mappen: starters 1A/1B, gevorderden 2A/2B en geleerden 3A/3B.

De computervaardigheden worden ondersteund door workmates, die zijn te downloaden van de website.

SBD Midden-Holland en Rijnstreek

www.mhr.nl

Topklassers wiskunde*Groep 6 t/m 8*

Een werkboekje vol wiskundige vraagstukken en problemen, zoals negatieve getallen, kansberekening, kwadraten, vierkantswortels, assenstelsels en algebra. Het boekje bevat 16 lessen, na elke 4 lessen vindt er een toets plaats. Het antwoordenboek dient als didactische leidraad en als controlemiddel voor de leerling.

Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, Baarn

www.thiememeulenhoff.nl of www.zelfstandig-werken.nl

Doeboeken*Groep 6, 7, 8*

Voor hoogbegaafde leerlingen is voor de bovenbouw basisschool en het voortgezet onderwijs een aantal doe-boekjes verschenen. In een doe-boekje staan allerlei vraagstukjes die de leerling zelf kan onderzoeken en oplossen. Ook worden oplossingen geboden.

In een doe-boekje wordt één onderwerp besproken. Van de doe-boekjes kunnen de volgende titels gebruikt worden: Knopen, Vierkanten, Puzzel kalenders, Cryptologie.

St. Vierkant voor wiskunde

www.vierkantvoorwiskunde.nl

Wisschriften*Groep 7, 8*

Wisschrift 1 Magische Figuren maakt deel uit van een nieuwe serie werkboeken voor getalenteerde rekenaars van groep 6 tot en met 8. Kinderen kunnen er zelfstandig mee werken. Wisschriften zijn werkboeken over een wiskundig of daaraan gerelateerd onderwerp. Leerlingen kunnen op school, maar ook thuis, zelfstandig met de wisschriften werken en leren al doende van alles over het betreffende onderwerp. De opdrachten zijn gevarieerd en uitdagend. Er zijn eenvoudige en lastige opgaven en verschillende typen opdrachten. Naast de opdrachten die de kinderen in het werkboek maken, zijn er bijvoorbeeld bouwplaten, goocheltrucs en puzzels.

Inmiddels zijn negen titels uitgegeven:

Magische figuren, Getallen, Van driehoek tot voetbal, Magische Vierkanten, Geheimschrift, Getallen driehoek, Tekenen met tegels, Fractals, Getallen voor gevorderden.

St. Vierkant voor wiskunde

www.vierkantvoorwiskunde.nl

4. Materialen voor lezen

Bolleboos

Groep 4

Speciaal ontwikkeld voor kinderen vanaf 7 jaar die met het leren lezen snel vorderen. Boeken voor hun eigen leeftijd vinden ze leestechisch te gemakkelijk, maar boeken voor oudere kinderen zijn vaak inhoudelijk nog te moeilijk. De verhalen in Bolleboos zijn langer en in leestechisch opzicht moeilijker dan de meeste boeken voor beginnende lezers. De AVI-niveaus: 7 t/m 9.

De verhalen sluiten inhoudelijk aan bij de belevingswereld van jonge kinderen.

Uitgeverij Zwijsen, Tilburg

www.zwijsen.nl

Bolleboos Plus

Groep 4

Als kinderen eenmaal de Bolleboos boeken kunnen lezen, dan moeten ze ook een volgende stap kunnen zetten. Speciaal voor hen is er Bolleboos Plus. Een serie voor kinderen van 7 à 8 jaar die snel vorderen met lezen. Inhoudelijk zijn de verhalen afgestemd op de leeftijd, maar in leestechisch opzicht zijn ze nog een graadje moeilijker dan Bolleboosboeken.

Uitgeverij Zwijsen, Tilburg

www.zwijsen.nl

Books 4 you

Groep 6

Een serie Engelstalige boeken voor wereldwijze kinderen. De Engelse taal is vandaag de dag niet meer weg te denken uit ons leven. Ook kinderen maken zich in het dagelijks leven en op school de Engelse taal steeds jonger eigen. Voor kinderen in groep 7 en 8.

Uitgeverij Zwijsen, Tilburg

www.zwijsen.nl

Feestneus

Groep 3

Feestneus is een doos vol gevarieerde opdrachten voor begrijpend lezen en stellen bij kern 1 tot en met 12 van Veilig leren lezen. Er zijn leesopdrachten, schrijfoopdrachten, knutselopdrachten en spelopdrachten. Feestneus is voornamelijk bedoeld voor snelle leerlingen; kinderen die met weinig instructie de leesvaardigheid verwerven. Er zijn tien kaarten die niet gekoppeld zijn aan een kern. Dit zijn stramienkaarten met bijvoorbeeld twee spreekwolkjes of een 'papieren lettermuur' waarin de kinderen woorden kunnen stempelen of schrijven.

Uitgeverij Zwijsen, Tilburg

www.zwijsen.nl

Leeskisten

Groep 2/3 t/m groep 7/8

De 'Leeskist' bevat leesboekjes afgestemd op de belevingswereld van kinderen in een bepaalde groep op alle avi-niveaus. Ieder kind kan op zijn eigen niveau een boekje lezen dat het leuk vindt. Sommige kinderen in groep 3 lezen immers op avi 6 of 7, terwijl anderen zich nog in avi 1 bevinden. Er zijn vijf kisten met in iedere kist 18 verschillende boekjes in tweevoud.

Uitgeverij Malmberg, Den Bosch

www.malmberg.nl

Plustaak begrijpend lezen*Groep 5 t/m 8*

'Plustaak' biedt oefenstof voor de beste leerlingen van elke groep. De werkboekjes bevatten leuke gevarieerde opdrachten, die juist voor deze kinderen een uitdaging zijn.

'Plustaak' kan naast iedere methode gebruikt worden. De werkboekjes bieden een verbreding en verrijking van het aanbod in de methode. Dat betekent niet meer van hetzelfde en ook niet vooruitlopen op de leerstof die nog behandeld moet worden. Het biedt andersoortige opdrachten en aanvullende leerstofinhouden.

De opdrachten zijn zo samengesteld dat de kinderen ze zelfstandig kunnen maken. Als ze klaar zijn, kunnen ze met het antwoordenboekje hun werk ook zelf controleren.

Binnen elke taak is er sprake van een opbouw in moeilijkheid.

Gemiddeld doen kinderen een half uur over een taak.

De werkboekjes begrijpend lezen bevatten 16 taken. Elke taak bevat een leestekst met een aantal opdrachten.

Uitgeverij Delubas, Drunen

www.delubas.nl

Raketjes*Groep 3*

Raketjes is een serie boekjes die speciaal ontwikkeld zijn voor kinderen die sneller dan gemiddeld leren lezen. Raketjes sluiten aan bij de methode Veilig Leren Lezen en kunnen gebruikt worden vanaf een paar dagen leesonderwijs. De serie heeft een opbouw in moeilijkheidsgraad en stimuleert de vlotte lezer met gevarieerde leesboeken.

Uitgeverij Zwijsen, Tilburg

www.zwijsen.nl

Speurneus*Groep 4 en 5*

Differentiatiemateriaal voor voortgezet lezen in groep 4 en 5. Speurneus is een flexibel systeem voor begrijpend lezen waarmee de leerlingen zelfstandig werken. Het Avi niveau is het uitgangspunt.

Speurneus bestaat uit een opbergdoos met vier verschillende sets van 8 leeskaarten variërend van avis 3 tot en met avis 5-6. Elke leeskaart is in viervoud in de doos opgenomen. Verder zijn er vier oefenboekjes, een set antwoordkaarten en een toelichting.

Uitgeverij Zwijsen, Tilburg

www.zwijsen.nl

Villa Alfabet*Groep 3/4 t/m 7/8*

Een serie leesboeken voor de goede lezers. In elk boek zijn aanwijzingen te vinden om de leerlingen tot verdieping te laten komen. Het bijbehorende verdiepingsmateriaal 'Villa Verdieping' biedt hiervoor nog meer mogelijkheden: een map met een basisdeel (algemene informatie) en specifiek materiaal bij elk boek (losbladig).

Villa Alfabet kent drie niveaus:

- oranje: groep 3 en 4
- groen: groep 5 en 6
- rood: groep 7 en 8

Uitgeverij De Maretak, Assen

www.maretak.nl

Wings*Vanaf groep 3*

Wings bestaat uit 30 Engelstalige non-fictie leesboekjes op 6 verschillende niveaus, met audio cd's en uitgebreide Teacher Guides met praktische lessuggesties en werkbladen bij ieder leesboekje. De serie gaat over alledaagse onderwerpen die leerlingen aanspreken en bezighouden.

Uitgeverij Schoolsupport, Zuidhorn

www.schoolsupport.nl

5. Materialen voor Taal

Cryptologisch 1 en 2

Groep 7, 8

Deze werkboekjes leren kinderen tien sleutels aan waarmee cryptogrammen opgelost kunnen worden. Door het vinden van synoniemen, homoniemen, associatief woordgebruik, uitbreiding woordenschat enz. wordt de taalvaardigheid verdiept en uitgebreid. Speciaal voor kinderen met begaafdheid op taalgebied.

Uitgeverij Kinheim, Werkendam

www.kinheim.com

Plustaak Taal en lezen

Groep 3 t/m 8

Plustaak is bestemd voor de betere leerling van elke groep. Het kan gebruikt worden naast iedere methode. De inhoud geeft een verbreding en verrijking van het aanbod in de methode. De opdrachten kunnen zelfstandig gemaakt worden. Er zijn antwoordenboekjes bij. In deel 3/4 en 4/5 zijn taal en leesopdrachten opgenomen, vanaf groep 5/6 zijn er aparte boekjes voor taal en begrijpend lezen. De hoogbegaafde leerling zal waarschijnlijk leerstof uit een hoger leerjaar aankunnen.

Uitgeverij Delubas, Drunen

www.delubas.nl

Taalmeesters

Groep 3 t/m 8

Serie oefenboekjes voor kinderen die wat meer aankunnen met een scala aan boeiende taalverschijnselen rond aansprekende onderwerpen. Het accent ligt op taalbeschouwing. Met antwoorden voor zelfcontrole.

Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, Baarn

www.thiememeulenhoff.nl

Taaltoppers

Groep 5, 6, 7, 8

Taaltoppers laat kinderen die meer aankunnen aan hun trekken komen. Met echte verrijkingsstof waar zij zelfstandig mee aan de slag kunnen. Het pakket bestaat uit 60 unieke taalkaarten, thematisch van opzet. Elke kaart telt 4 à 5 stimulerende opdrachten op het gebied van woordenschat, puzzels, uitdrukkingen, creatief schrijven en nog veel meer. Ook de nieuwe regels voor spelling krijgen de nodige aandacht. Taaltoppers zijn methodeonafhankelijk en heel eenvoudig in te zetten. Extra werk bij elkaar zoeken of kopiëren hoeft niet meer. Taaltoppers gebruikt u nu jaar na jaar: de verwerking kan gewoon in een schrift. U krijgt de kaarten van Taaltoppers in vijfvoud. Zo is er met maar liefst 300 taalkaarten altijd volop keus, ook voor meerdere groepen 5, 6, 7 of 8.

Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, Baarn

www.thiememeulenhoff.nl

Taalleesland – Kies maar

Groep 4 t/m 8

De werkboekjes van **Kies Maar** bevatten velerlei opdrachten en oefeningen. De niveaus lopen sterk uiteen. Over het algemeen korte opdrachten met weinig vervolgmogelijkheden. Goed kiezen is dan belangrijk.

Hoewel deel uitmakend van de methode **Taalleesland** kunnen de werkboekjes ook goed gebruikt worden naast elke andere methode. Werkboeken groep 4 t/m 8

Antwoordboeken groep 4 t/m 8

Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, Baarn

www.thiememeulenhoff.nl

Taalmaker*Groep 4 t/m 8*

Taalmaker is een multimediaal pakket van plustaken. Herkenbare en alledaagse taaluitingen zijn het uitgangspunt bij *Taalmaker*. De leerlingen doorgronden deze taaluitingen en leren zich op gelijksoortige wijze te uiten. Ze passen geleerde kennis, vaardigheden en strategieën toe en bouwen die verder uit. Het pakket is gemaakt als aanvulling op het basisprogramma van de methoden *Taal in beeld* en *Spelling in beeld* maar het is ook mogelijk om het naast een andere methode te gebruiken.

Uitgeverij Zwijsen, Tilburg

www.taalmaker.nl

Varia Engels*Groep 6 t/m 8*

Leerlingen komen in het dagelijks leven al veel Engels tegen. Met *Varia Engels* werken zij zelfstandig aan thema's, verrijken zij hun woordenschat en komen ze met de grammatica in aanraking.

Een aantal opdrachten stimuleert de leerlingen om het antwoord op te zoeken op internet of in de bibliotheek. Het materiaal is zelfcontrolerend met behulp van de controledoos en het figurenboek.

Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, Baarn

www.thiememeulenhoff.nl

Slimme Taal*Groep 3 t/m 8*

Het leerstofpakket *Slimme Taal*, bestaande uit twee thema's, is bedoeld voor (hoog)begaafde leerlingen uit de groepen 3 tot en met 8 van de basisschool voor wie de leerkracht uitdagende leerstof nodig heeft op het gebied van het onderwijs in de Nederlandse taal en lezen.

Slimme Taal omvat:

Kranten en Tijdschriften

Kinderliteratuur

De thema's bestaan uit:

- werkboekjes voor de groepen 3 tot en met 8 (te bestellen)

- bijbehorende handleidingen per groep (te downloaden)

- een algemene handleiding (te downloaden)

SLO

www.slo.nl

Topklassers Vreemde talen*Groep 7 en 8*

De leerling maakt zich de wereldtaal Spaans, Frans, Duits of Turks zelfstandig op een gestructureerde manier eigen. Kennismaken met het alfabet in een vreemde taal, de dagindeling in een ander land, leren waar de klemtoon ligt. Hoe begroet je iemand bijvoorbeeld in het Spaans? Hoe zeg je waar je vandaan komt? Op bijbehorende cd (met native speaker) hoort de leerling hoe de taal uitgesproken dient te worden.

Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, Baarn

www.thiememeulenhoff.nl

Juan y Rosa*Vanaf groep 5*

Taalcursus speciaal ontwikkeld voor kinderen, zodat de onderwerpen goed aansluiten bij hun belevingswereld. Duidelijk stappenplan voor de leerling en elk hoofdstuk wordt afgesloten met een toets.

Het materiaal bestaat uit een leerboek met teksten en grammatica en een werkboek met opdrachten en toetsen. Aanvullend een cd met luisteroefeningen, een cd-rom met de gesproken teksten en een antwoordenboek. Extra spelletjes en andere materialen zijn te downloaden van de website.

www.cinospaans.nl

Ook op Hyves te vinden: www.juanyrosa.hyves.nl

6. Materialen voor wereldoriëntatie

Detective Denkwerk

Groep 5, 6, 7, 8

Super Denkwerk

Zelfstandig werkboekjes voor groep 5 tot en met 8 waarmee leerlingen oefenen met de vaardigheid informatie verwerven en verwerken. Het pakket bevat o.a. lees-, teken- en puzzelopdrachten.

Super Denkwerk gaat een stapje verder, de oefeningen zijn moeilijker en vragen meer van de leerling.

Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, Baarn

www.thiememeulenhoff.nl

Plusboekjes Informatiereeks

Groep 3 t/m 8

Deze boekjes (bedoeld voor het documentatiecentrum) behandelen uiteenlopende onderwerpen op het gebied van wereldoriëntatie. Bij de N-reeksen zijn plusboekjes gemaakt met opdrachten op verschillende niveaus.

Bestaat uit de volgende series:

- Mini-informatie voor groep 3 t/m 5

- Junior-informatie voor groep 5 t/m 7

- Informatie voor groep 7 en 8

Uitgever Noordhoff, Groningen

www.noordhoff.nl

Kinderen in oorlogstijd

Groep 7 en 8

In de (zes delen) serie Kinderen in oorlogstijd leren leerlingen op een nieuwe en uitdagende manier over de Tweede Wereldoorlog. De projecten zijn gekoppeld aan twee spannende oorlogsboeken ('Oorlogswinter' van Jan Terlouw en 'Oorlog zonder vrienden' van Evert Hartman). De leerstof is uitdagend, de leerstappen zijn groot en het creatieve denken wordt gestimuleerd. Er wordt gebruik gemaakt van alternatieve werkvormen en de kinderen kunnen gedurende langere tijd zelfstandig met de stof bezig zijn.

Het materiaal bestaat uit twaalf projecten die in zes blokboeken zijn opgenomen. Elk project bestaat uit drie lessen met vooral open opdrachten. Daarnaast zijn er opdrachten die de kinderen helpen om te reflecteren op het werk en om het leren zelf te organiseren. Aan het eind van elk blokboek is een leeropdracht opgenomen, waarin de opgedane kennis wordt getest.

Uitgeverij Kinheim, Werkendam

www.kinheim.com

Pluizerreeks

Groep 6 t/m 8

De Pluizerreeks is bedoeld voor kinderen uit de bovenbouw die graag wat dieper willen ingaan op onderwerpen op het gebied van wereldoriëntatie. Het materiaal bestaat uit de Pluisbladen (kopieerbladen) die op een gestructureerde manier handvatten bieden om een onderwerp uit te pluizen. De bladen bevatten uitgebreide toelichtingen en tips voor de planning en afwerking.

Pluisbladen kunnen gebruikt worden als voorbereidend materiaal op een werkstuk of andere presentatievorm, en als zelfstandig af te ronden project.

Enkele onderwerpen zijn: Muziekpluizer, Landenpluizer, Sjablonenpluizer, Waterpluizer, Dierenpluizer, Factorenpluizer, Krantenpluizer, Weerpluizer. De reeks wordt nog steeds uitgebreid.

Uitgever Zie Zo educatief, Rosmalen

www.zze.nl

ZIP Informatieverwerking*Groep 7 en 8.*

Zip staat voor Zoeken, Interpreteren en Presenteren van informatie.

Met ZIP worden vaardigheden als kaartlezen, het hanteren van naslagwerken, het lezen van schema's en het opzoeken van informatie geoefend.

Het materiaal bestaat uit een bronnenboek, een werkboek en een antwoordenboek.

Doelgroep groep 7 en 8

Uitgever Delubas, Drunen

www.delubas.nl

Zoek het zelf uit!*Groep 7 en 8*

Kinderen willen kiezen en werken aan dingen die hen echt interesseren, op een manier die past bij hun sterke kanten. Zo leren ze veel en zijn ze actief en optimaal betrokken. Met 80 kaarten biedt deze uitgave gevarieerde opdrachten voor de kennisgebieden aardrijkskunde, geschiedenis, natuur/techniek en samenleving). De opdrachten zijn gebaseerd op de principes van meervoudige intelligentie en coöperatief leren.

De kinderen kunnen hun antwoorden zelf controleren met behulp van de controledoos en het figurenboek.

Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, Baarn

www.thiememeulenhoff.nl

Varia Topografie*Groep 5 t/m 8*

Een 8-delige leergang aardrijkskunde. De oefeningen zijn gericht op opzoeken, aanwijzen, benoemen, analyseren en interpreteren m.b.v. kaarten binnen een relevant thema (bijv. dieren, klimaat, ontdekkingsreizen).

Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, Baarn

www.thiememeulenhoff.nl

Webkwesties*Groep 3 t/m 8*

Een website met veel projecten die als verrijkingsmateriaal aangeboden worden. Per webkwestie worden een aantal fasen doorlopen: inleiding, opdracht, informatiebronnen, verwerking, beoordeling, afsluiting. Er is ook informatie voor de leerkracht opgenomen waarin aangegeven is wat het leerdoel is, de tijdsinvestering en welke materialen er nodig zijn.

De site is vrij toegankelijk.

www.webkwestie.nl

Topklassers Wetenschap-Sterrenkunde*Groep 7 en 8*

Het werkboek staat vol met vragen en opdrachten die direct of indirect te maken hebben met ons zonnestelsel. Planeten, de melkweg, lichtjaren, astronauten, ruimtevaartuigen, eb en vloed, Galileo. Het materiaal bestaat uit een werkboekje en een antwoordenboekje. Na elke vier lessen is een toets opgenomen. De leerling moet toegang hebben tot Internet en/of het documentatiecentrum of de bibliotheek.

Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, Baarn

www.thiememeulenhoff.nl

Topklassers Cultuur*Groep 7 en 8*

Er is een keuze gemaakt voor het uitdiepen van onderwerpen op het gebied van kunst, geschiedenis, religie en maatschappelijke stromingen in de volgende twee periodes (van de tien periodes in totaal; conform tijdvakkenindeling van de commissie De Rooij):Tijd van de wereldoorlogen (1900-1950), Tijd van de televisie en de computer (1950-heden).

De leerling moet toegang hebben tot Internet en/of het documentatiecentrum of de bibliotheek.

Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, Baarn

www.thiememeulenhoff.nl

Laat eens zien*Groep 2 t/m 8*

Multimediale lespakketten waarbij videobeelden, animaties en interactieve opdrachten centraal staan. Presentatoren laten door middel van een verhaallijn, de kinderen kennis maken met de onderwerpen en begeleiden hen door het lespakket.

De pakketten hebben verschillende onderwerpen, zoals kunststof, milieu, elektriciteit, de markt.

Het materiaal bestaat uit een handleiding voor de leerkracht, kopieerbladen, antwoordmodel en een cd-rom.

Cédicu, Helmond

www.cedicu.nl

Werkgidsen*Groep 3 t/m 8*

De Werkgidsen zijn een serie speciaal voor het basisonderwijs ontwikkelde vakoverstijgende verrijkingsprojecten. Het materiaal bestaat uit een werkboek voor de leerling en een handleiding, antwoordenboekje. Werken met deze reeks vraagt dat de leerling toegang heeft tot internet en het documentatiecentrum. Werkgidsen: Dierenrijk, Mijn eigen wereld, Sprookjes en fabels, De Riddertijd, Journalistiek- Een muurkrant maken, Reis om de wereld, Evolutie, Dierenbundel.

Uitgeverij Kinheim, Werkendam

www.kinheim.com

Plustaak wereldoriëntatie*Groep 5 t/m 8*

De leerlingenboeken zijn als aanvulling te gebruiken naast elke methode voor wereldoriëntatie. Plustaak biedt elke week een extra taak soms met zoekopdrachten, soms moeten de leerlingen zelf een plan opstellen, iets organiseren, iets maken en dat vervolgens presenteren. De taken kunnen in willekeurige volgorde uitgevoerd worden. Bij sommige taken werken de leerlingen samen, bij andere taken kan er voor samenwerking gekozen worden. Met het antwoordenboek kunnen leerlingen zelf hun werk nakijken.

Uitgeverij Delubas, Drunen

www.delubas.nl

7. Overige Materialen

Filosofie- Klein maar dapper

Groep 1 en 2

Klein maar dapper is een boek met 25 verhalen; elk verhaal heeft een bepaald thema. Bij elk verhaal zijn een aantal praatvragen opgenomen. De verhaaltjes zijn bedoeld om een open gesprek over allerlei levensvragen op gang te brengen. Voorbeelden van onderwerpen zijn; 'Hoe snel zijn gedachten?' en 'Is het mogelijk om een nieuw woord uit te vinden?'

Uitgeverij Damon, Budel

www.damon.nl

Filosofie- De vliegende papa's

Vanaf groep 3

Het boek bevat 16 korte verhalen. De thema's die aan bod komen lopen uiteen van de dood, kunst tijd, overbevolking, opvoeding. Filosoferen over levensvragen biedt de leerlingen de gelegenheid om te praten in een groep over onderwerpen die normaal niet aan de orde komen.

Uitgeverij Damon, Budel

www.damon.nl

Filosofie- Kinderen filosoferen

Vanaf groep 6

Kinderen filosoferen bestaat uit een docentenboek waarin tips gegeven worden over hoe het filosofieonderwijs gestalte kan krijgen en een handleiding bij de verschillende lessen en suggesties voor de verwerking. Daarnaast is er een leerlingenboek met verhaaltjes die een doorlopende lijn vertonen.

Uitgeverij Damon, Budel

www.damon.nl

Kwink

Vanaf groep 3

KWINK! bestaat uit een bordspel en twee boekjes met onderzoeksopdrachten, waarmee vaardigheden en inzichten op interpersoonlijk en intrapersoonlijk vlak verder kunnen worden ontwikkeld en verrijkt. Met het KWINK! bordspel worden kinderen op een speelse manier geconfronteerd met dilemma's en vragen die betrekking hebben op henzelf en de wereld om hen heen. Het zelf nadenken over deze vragen in samenhang met de reacties van leeftijdsgenoten en vooral ontwikkelingsgelijken, prikkelt de kinderen om genuanceerd na te denken over verschillende kwesties. Het helpt hen meer inzicht te krijgen in hun sterke en minder sterke kanten. Daardoor zijn kinderen beter in staat om een reëel zelfbeeld op te bouwen, wat weer een noodzaak is voor een evenwichtig sociaal en emotioneel functioneren.

De theorie van Meervoudige Intelligentie biedt nieuwe perspectieven voor de ontwikkeling van verrijkingsactiviteiten, gericht op bijvoorbeeld het omgaan met andere personen, het begrijpend omgaan met jezelf.

In combinatie met het bordspel kan een persoonlijk journaal worden bijgehouden. Dit boekje bevat een aantal opdrachten, welke deels gekoppeld zijn aan de ervaringen uit het bordspel. KWINK! bordspel en onderzoek.

LICH/Stichting Plato, Wateringen

www.lich.nl

Thuis Vooruit, uitdagingen voor uw hoogbegaafde kind

Groep 1 t/m 8

In Thuis Vooruit vindt u allerlei creatieve opdrachten voor het kind thuis. Bv. 'Maak een recept voor de perfecte opa en oma' of 'Maak nu je eigen Escher-puzzel'. Ogenscheinlijk zijn sommige opdrachten eenvoudig. Toch vragen ze vaak het nodige van het inlevingsvermogen van kinderen. De verschillende onderwerpen in Thuis Vooruit zijn verdeeld over de gebieden rekenen, taal, geschiedenis, creatief, denkvaardigheid, sociaal-emotioneel, aardrijkskunde en biologie. Bevat bovendien praktische artikelen voor uzelf.

Uitgeverij Kluwer, Deventer

www.kluwer.nl

Vooruit*Groep 3 t/m 8*

Vooruit is een uitgave van Kluwer in samenwerking met het CBO. Driemaal per jaar verschijnt er een katern-aanvulling van Vooruit, met lesmateriaal voor begaafde kinderen. Vooruit heeft sinds 2001 een nieuwe formule, op basis van het intelligentiemodel van Sternberg (analytische, creatieve en praktische denkvaardigheden). In de rubrieken Rekenen, Taal, Ruimtelijk/Creatief, Sociaal/Emotioneel, Praktisch en Varia vinden de leerlingen uitdagend materiaal. Voor de leerkracht en/of begeleider staan er interessante artikelen, nuttige aanwijzingen, nieuws en agendatips in Vooruit. Van de oudere edities van Vooruit zijn nog beperkt hoofdwerken leverbaar voor losse verkoop.

Uitgeverij Kluwer, Deventer

www.kluwer.nl

Stappenplan Spreekbeurt*Groep 6 t/m 8*

De kinderen krijgen tal van praktische tips om hun presentatie tot een succes te maken.

Het materiaal bestaat uit een werkboekje voor de leerling.

Uitgeverij ThiemeMeulenhoff, Baarn

www.thiememeulenhoff.nl

Tantrix

Het Tantrix game pack bestaat uit een zakje met daarin 56 genummerde speelschijven. Op de zeshoekige schijven staan aan de ene kant gekleurde lijnen en aan de andere kant nummers. Het doel van het spel is om en zo lang mogelijk aaneengesloten lus te maken van een kleur. Tantrix is een strategisch denkspel waarbij veel gevraagd wordt van het ruimtelijk inzicht en het vermogen om vooruit te kunnen denken. Het is geschikt als gezelschapsspel (voor 2 tot 4 spelers) en er zijn meer dan 40 verschillende spelvormen om het spel alleen te spelen.

Tantrix Holland BV, Santpoort

www.tantrix.nl

Werken met Journalen*Vanaf groep 5*

Journalen zijn persoonlijke notities die worden gemaakt in boekjes schriften bloknootjes of op losse blaadjes. De notities kunnen de vorm hebben van: geschreven tekst, tekeningen, schema's schilderwerk of een combinatie hiervan.

De activiteiten zijn ontwikkeld op basis van de theorie van Meervoudige Intelligentie van professor Dr. Howard Gardner. De kinderen worden gestimuleerd om verschillende intelligenties te gebruiken. Op die manier krijgen ze de kans om zich zowel in de breedte als in de diepte te ontwikkelen.

Bij de uitvoering van de activiteiten wordt een beroep gedaan op creativiteit vindingrijkheid en vaardigheid en met betrekking tot verschillen de vormen van (schriftelijke) expressie. Het werken met journalen draagt ook bij tot zelfreflectie en bevordert de zelfsturing doordat de kinderen worden aangezet tot het plannen en evalueren van hun journaalactiviteiten.

LICH/Stichting Plato, Wateringen

www.lich.nl

Werken met grafische organisatiemodellen*Groep 7 en 8*

Hoogbegaafde kinderen vinden het vaak lastig om hun activiteiten naar inhoud en tijd te plannen. Ideeën hebben ze genoeg, maar een systematische, planmatige uitvoering daarvan is een heel ander verhaal. In het boek werken met Grafische Organisatie Methodes wordt een oplossing voor dit probleem gegeven. Het begrip Grafische Organisatie Methodes is een verzamelnaam voor allerlei soorten schema's, figuren en beelden waarmee deze kinderen hun kennis, ideeën, inzichten en informatie op een overzichtelijke, geordende manier op papier kunnen zetten. Dit is een actief en creatief proces dat vaak leidt tot nieuwe inzichten en ontdekkingen die het stempel van de maker dragen.

Grafische Organisatie Methodes (afgekort als GOM) is een werkwijze die is gebaseerd op de theorie van Meervoudige intelligentie van prof. Dr. Howard Gardner. Volgens zijn theorie beschikken mensen over acht verschillende intelligenties. Deze zullen meestal niet allemaal even sterk ontwikkeld zijn. Bij Grafische Organisatie Methodes worden voornamelijk de logisch-mathematische en visueel ruimtelijke intelligentie aangesproken.

[LICH/Stichting Plato, Wateringen](http://www.lich.nl)
www.lich.nl

Zelfstandige leergids*Groep 3/4, 5/6 en 7/8*

De leergids biedt leerlingen een aantal werkbladen die ondersteunend zijn bij het werken aan een project. Er zijn leergidsen voor groep 3-4, 5-6 en 7-8, die qua inhoud weinig van elkaar verschillen.

De zelfstandige leergids beoogt het kind zijn eigen rugzak te laten vullen met dingen die hij zelf wil weten. De leerling verwerkt dit op zijn eigen manier, terwijl hij geholpen wordt door de structuur die door de leergids geboden wordt.

Te bestellen via de uitgever: Patricia Termeer, patricetermeer@mail.com
<http://www.ontwikkelingsvoorsprong.nl/>

8. Instrumenten ten behoeve van signalering en diagnostiek

SiDi R

SiDi R protocol voor het signaleren en diagnosticeren van intelligente en (hoog)begaafde kinderen in het primair onderwijs. Alja de Bruin-de Boer en Jan Kuipers. Doelgroep: groep 1 tot en met 8
Dit SiDi R protocol geeft enerzijds veel informatie over kenmerken van kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong en (hoog)begaafde kinderen en is anderzijds een goede leidraad om in de eigen schoolsituatie tot een professioneel signalerings- en diagnosebeleid te komen.

Bij signalering en diagnose van een hoge begaafdheid wordt verder gekeken dan alleen een hoog IQ. In SiDi R wordt inzicht gegeven in de diverse aspecten en persoonlijkheidskenmerken en intelligenties van kinderen, waarbij tevens de rol van creativiteit in het handelen en in de prestaties wordt meegerekend.

SiDi R is een samenvoeging van de bekende SiBeL en het al even bekende SI-DI, onderhand hét protocol voor signalering en diagnosticering van intelligente en (hoog)begaafde kinderen in het primair onderwijs. Uitgeverij Eduforce, Leeuwarden

www.eduforce.nl

Digitaal handelingsprotocol hoogbegaafdheid

Compleet systeem op één cd-rom

Het Digitaal handelingsprotocol hoogbegaafdheid (DHH) is een compleet systeem voor de identificatie en het begeleiden van hoogbegaafde leerlingen uit groep 1 tot en met 8 van het basisonderwijs. Het protocol bestaat uit één cd-rom en een beknopte handleiding en is ontwikkeld voor leerkrachten en intern begeleiders.

Het Digitaal handelingsprotocol hoogbegaafdheid vermindert de taaklast van de intern begeleider van de hoogbegaafde leerlingen. Het protocol is zo opgebouwd dat na het proces van signalering en diagnostiek iedere leerkracht zelfstandig hoogbegaafde leerlingen kan begeleiden.

Het proces van signalering en diagnostiek is volledig geautomatiseerd. De cd-rom begeleidt u bij alle benodigde stappen en geeft u aan het eind van het traject een individueel advies voor uw leerling.

Mochten er indicaties zijn die wijzen in de richting van faalangst of onderpresteren dan wordt u daar tijdig op geattendeerd.

Een passend handelingsplan

Nadat u met hulp van het computerprogramma een conclusie hebt getrokken, wordt u begeleid bij het schrijven van een handelingsplan. Daarvoor vindt u op de cd-rom de volgende ondersteunende aspecten:

Het adviestraject Vervroegde Doorstroming:

- maakt automatisch gebruik van eerder ingevoerde gegevens over een leerling;
- ondersteunt bij het nemen van afgewogen beslissing;
- geeft richtlijnen voor de aanpak.

Complete richtlijnen compacting voor uw eigen methode:

- voor diverse vakken: taal, spelling, rekenen, aanvankelijk en begrijpend lezen en zaakvakken;
- richtlijnen zijn gebaseerd op leerlijnen;
- differentiëren op twee niveaus boven 'goed';
- geven ondersteuning bij planning van de leerstof.

Begeleid bij het selecteren van een passend verrijkingaanbod:

- kiezen per groep, per vakgebied, per leerlijn;
- recensies van geschikt materiaal;
- speciale verrijkingopdrachten voor kleuters.

Pedagogische handelingsuggesties voor de meest voorkomende aandachtspunten bij bijvoorbeeld:

- sociaal functioneren;
- zelfbeeld;
- faalangst;
- onderpresteren;
- werk- en leerstrategieën.

Uitgeverij Lemma, Utrecht

www.lemma.nl

9. Literatuur

- Attent op talent. Omgaan met hoogbegaafdheid in het basisonderwijs, E. van Gerven e.a.
Utrecht: Lemma, 2004
- Compact en rijk: uitdagers voor jonge kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.
Vlissingen: Bazalt, 2009
- Compacten en verrijken van de rekenles voor (hoog)begaafde leerlingen in het basisonderwijs,
D. Janson, A. Noteboom
Enschede: SLO, 2004, ISBN 9789032921762 (incl. cd-rom)
- Compacten van taal voor (hoog)begaafde leerlingen in het basisonderwijs, N. Steenberg-
Penteman e.a.,
Enschede: SLO, 2009
- Een doorgaande lijn voor hoogbegaafde kinderen. Een praktische gids voor het maken van
beleid, E. van Gerven, S. Drent,
Utrecht: Lemma, 2001. - ISBN 9789051899351
- Handboek hoogbegaafdheid, E. van Gerven,
Assen: Van Gorcum, 2009, ISBN 9789023244813
- Help. Mijn dochter is hoogbegaafd, M. Boulanger, W. Peters, L. Hoogeveen
Utrecht: Lemma, 2000, ISBN 9789051898568
- Hoogbegaafd, C. de Vos,
Unieboek/van Reemst, 2002, ISBN 978906925603
- Hoogbegaafd, nou en?, W. Lammers van Toorenborg (Een boek speciaal voor hoogbegaafde
kinderen)
Amsterdam: Samsara, 2005, ISBN 9789077228314
- (Hoog)begaafde leerlingen in het basisonderwijs, Informatiebrochure 2002, M. Hulsbeek,
Enschede: SLO
- Hoogbegaafdheid een gave, I. Nederstigt.
Amersfoort: CPS, 2003 (Een zorg voor school en thuis) ISBN 978906054975
- (Hoog)begaafdheid, kwaliteit in beleid, Jan Kuipers
Een pakket, bestaande uit een computerprogramma en een handleiding,
Leeuwarden: Eduforce
- Je eigen weg, H. Hokke.
Amersfoort: CPS, 2004 (Onder twee ogen) ISBN 978906508515
- Mag het iets meer zijn?: praktijkboek voor het begeleiden van kinderen met een
ontwikkelingsvoorsprong in de klas, P. Termeer
Etten-leur: Bubbeld Bub, 2003, ISBN 978076634041

- Ontwikkelingsvoorsprong en hoogbegaafdheid, H. Algra.
Kwintessens uitgevers 2009, ISBN 9799057882531
- Professioneel omgaan met hoogbegaafde leerlingen in het basisonderwijs, S. Drent & E. van Gerven,
3^e herz. Druk, Assen: Van Gorcum, 2007, ISBN 9789023243212
- Slim! Voor leerkrachten. 25 tips voor het slim begeleiden van hoog- en meerbegaafde kinderen.
I. Pouderoijen,
Den Haag: HCO, 2009, ISBN 9789073102859
- Talent: tijdschrift over (hoog)begaafdheid.
Assen: Van Gorcum.

10. Belangrijke adressen

Centrum voor Begaafdheidsonderzoek

Katholieke Universiteit Nijmegen

Postbus 9104

6500 HE NIJMEGEN

Tel. 024 3616146

www.ru.nl/socialewetenschappen/cbo

HINT Nederland

HINT is een vereniging van belangenbehartiging voor hoogbegaafden in onderwijs en ontwikkeling

Postbus 3074

5203 DB DEN BOSCH

www.hintnederland.nl

Koepel Hoogbegaafdheid (samenwerkingsorgaan van Pharos, HINT, Choochem en Mensa Nederland)

Postbus 32015

2303 DA LEIDEN

www.koepelhb.nl

Landelijk informatiepunt hoogbegaafdheid

Postbus 2041

7500 CA ENSCHEDE

Tel. 053-4840840

www.infohoogbegaafd.nl

Pharos

Landelijke vereniging van ouders van hoogbegaafde kinderen

Postbus 1340

8001 BH ZWOLLE

Tel. 0900 8996025

www.pharosnl.nl

Stichting Plato

Landelijk Informatie Centrum Hoogbegaafdheid

Postbus 177

2290 AD WATERINGEN

Tel. 0174 294710

www.lich.nl